

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 482/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho, zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Mäspoma spol. s r. o., T. G. Masaryka 8, Zvolen, IČO 00 650 803, právne zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária ABELOVSKÝ – PETRUŇO, Tehelná 189, Zvolen, v mene ktorej koná advokát JUDr. Radko Petruňo, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Zvolen sp. zn. 11 Cb 1/2015 z 26. mája 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Mäspoma spol. s r. o. odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Mäspoma spol. s r. o., T. G. Masaryka 8, Zvolen, IČO 00 650 803 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 Cb 1/2015 z 26. mája 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola žalovanou stranou na základe žaloby podanej žalobcom na okresnom súde 24. októbra 2014, ktorou sa domáhal zaplatenia finančnej sumy 51 525 € s príslušenstvom. Konanie bolo vedené pod sp. zn. 11 Cb 1/2015. Rozsudkom okresného súdu z 13. apríla 2017 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola žaloba zamietnutá a sťažovateľke bola priznaná náhrada trov konania v plnom rozsahu. O podanom odvolaní žalobcu proti rozsudku okresného súdu rozhodol odvolací súd rozsudkom z 28. februára 2018 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a sťažovateľke priznal náhradu trov odvolacieho konania. Rozsudok okresného súdu spolu s rozsudkom odvolacieho súdu nadobudli právoplatnosť 3. mája 2018.

Sťažovateľka si podaním z 28. mája 2018 uplatnila trovy konania v celkovej sume 15 769,30 € (z toho sumu 12 627,80 € za 19 úkonov právnej služby, zvyšok tvoril náhradu trov za súdne poplatky). O sume náhrady trov konania rozhodol okresný súd uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom z 12. novembra 2018 (ďalej len „uznesenie vydané súdnym úradníkom“) tak, že žalobca bol povinný zaplatiť sťažovateľke trovy v uplatnenej sume 15 769,30 €. Proti uzneseniu vydanému súdnym úradníkom podal žalobca sťažnosť. O podanej sťažnosti rozhodol okresný súd napadnutým uznesením, ktorým zmenil

uznesenie vydané súdnym úradníkom tak, že žalobca je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 13 417,36 €.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že okresný súd jej „*priznal trovy konania v sume zníženej o 2 351,94 €*“, pričom jej nepriznal odmenu za 2 úkony právnej služby, ktoré si uplatnila. Sťažovateľka považuje napadnuté rozhodnutie okresného súdu za nepreskúmateľné, nezákonné, svojvoľné a z ústavného hľadiska za neakceptovateľné. Napadnuté rozhodnutie je podľa sťažovateľky aj nedostatočne odôvodnené, nie je z neho „*zrejmé, aké ustanovenia právnej normy súd pri posudzovaní ne/priznania odmeny pri jednotlivých úkonov právnej služby aplikoval*“, taktiež okresný súd neozrejmil, za ktoré úkony právnej služby odmenu sťažovateľke nepriznal a z akých dôvodov. Podľa sťažovateľky je v danej veci daná právomoc ústavného súdu, pretože, poukazujúc na nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 187/2018, došlo napadnutým uznesením zo strany okresného súdu, ktorý „*nerespektoval zákon*“, k porušeniu jej označených základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Na základe uvedenej sťažostnej argumentácie sťažovateľka v petite požiadala, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu, toto uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie a prikázal okresnému súdu nahradiť jej trovy konania.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva.

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie veci ústavným súdom

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení ňou označených práv tým, že okresný súd napadnutým uznesením o sume náhrady trov konania nepriznal sťažovateľke plnú uplatnenú sumu trov konania, čím konal v rozpore so zákonom.

III.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

13. Obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

14. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je

plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (porovnaj napríklad *Georgidias v. Grécko* z 29. 5. 1997, Recueil III/1997).

15. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a zásadnú výsadu všeobecného súdu. Rozhodnutia o trovách konania ústavný súd meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, III. ÚS 92/09, I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 495/2018).

16. Vo všeobecnosti platí, že pochybenia pri rozhodovaní o náhrade trov konania vrátane rozhodovania o ich sume spravidla nedosahujú samy osebe takú intenzitu, na základe ktorej možno vysloviť porušenie základných práv a slobôd, akokoľvek sa môžu účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi vedľajšej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýli iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

17. Ústavný súd nie je ďalšou inštanciou v sústave všeobecného súdnictva, ale nezávislým orgánom ochrany ústavnosti pôsobiacim mimo tejto sústavy, pričom vo svojej judikatúre sa riadi zásadou minimalizácie zásahov do rozhodovacej činnosti

všeobecných súdov, rozhodnutia ktorých sú v konaní o sťažnosti preskúmané (napr. IV. ÚS 303/04, IV. ÚS 64/2010). Z tohto postavenia mu preto neprislúcha posudzovať vecnú správnosť právneho záveru, ku ktorému všeobecný súd pri interpretácii a aplikácii zákona dospel. Ústavný súd však musel zaujať stanovisko, či napadnuté uznesenie všeobecného súdu spĺňa požiadavku ústavnosti (odôvodnenie majúce požadovanú kvalitu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy), rešpektujúc pritom svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého postup všeobecného súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania v predmetnej veci) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

18. V posudzovanej veci okresný súd rozhodoval o sume už právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania, keď je všeobecný súd nielen oprávnený, ale aj povinný osobitne posúdiť, či ten-ktorý výdavok vrátane výdavkov strany sporu na právne zastúpenie advokátom je preukázaný, odôvodnený a účelne vynaložený [§ 251 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)]. Pokiaľ ide o sumu, či už v plnej, alebo len čiastočnej náhrade trov právneho zastúpenia advokátom, základom na jej určenie sú vždy právne relevantné ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

19. Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého uznesenia ústavný súd dospel k názoru, že obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov vychádzajúcich a nadväzujúcich na predchádzajúce fázy konania, pričom nezistil, že by závery okresného súdu vzhľadom na jeho právomoci (kompetencie) v sťažnostnom konaní boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je síce stručnejšie, ale jasné, vyplýva z neho, že sudca okresného súdu preskúmal sťažnostné námietky žalobcu, ktoré vyhodnotil ako opodstatnené, a na základe zisteného stavu zmenil uznesenie vydané súdnym úradníkom. Napadnutým uznesením bola ustálená správna suma tarifnej odmeny za jeden úkon právnej

služby (526,13 €; pozn.), nepriznaná suma za dva úkony právnej služby vyhodnotené ako nesplňajúce všetky zákonné znaky v zmysle § 251 CSP, pri ďalších dvoch úkonoch právnej služby upravená suma tarifnej odmeny v zmysle vyhlášky. V závere odôvodnenia napadnutého uznesenia je uvedený výpočet právnych úkonov, za ktoré odmena bola priznaná, z ktorého je zrejmé, ktorých úkonov sa týka. Po úprave predstavujú trovy právneho zastúpenia sumu 10 275,86 € a trovy za súdne poplatky požadovanú sumu 3 141,50 €.

20. Ústavný súd argumentáciu sťažovateľky smerujúcu proti napadnutému uzneseniu o sťažnosti jednotlivu a ani v súhrne nevyhodnotil ako spôsobilú spochybnit' ústavnú udržateľnosť záverov okresného súdu a nezistil, že by ním aplikovaný postup pri hodnotení (ne)ústavnosti jeho postupu mohol zakladať rozumný a aj spravodlivý dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

21. Z tohto pohľadu považuje ústavný súd právny záver okresného súdu za ústavne plne udržateľný. V rámci rozhodovania o sume náhrady trov konania sťažovateľke okresný súd ústavne udržateľným spôsobom interpretoval príslušné zákonné ustanovenia a ustanovenia vyhlášky, do interpretácie ktorých ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery okresného súdu. Inak povedané, interpretácia príslušných procesných ustanovení rozhodovaní o sume náhrady trov konania zo strany okresného súdu nevykazuje žiaden extrém. Preto nemohlo dôjsť k porušeniu označených práv sťažovateľky.

22. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať

v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

23. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, že ústavnú sťažnosť v tejto časti už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

III.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

24. K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd v zmysle svojej konštantnej judikatúry opakovane uvádza, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru (kam patrí aj označené právo), ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (II. ÚS 78/05). Novšia judikatúra ústavného súdu už však smeruje aj k posudzovaniu hmotných práv v rozhodnutí všeobecného súdu, a to aj bez toho, aby sťažovateľ musel namietat, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavno-procesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy (IV. ÚS 360/09, III. ÚS 196/08, II. ÚS 111/08, I. ÚS 131/09 a pod.).

25. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že zo skutočností, ktoré sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti uviedla, nevyplýva žiadna možnosť jeho porušenia, reálnosť ktorej by mohol ústavný súd posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

26. Pokiaľ totiž sťažovateľka porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy odvíja od porušenia práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, vzhľadom na to, že ústavný súd nedospel k porušeniu uvedených práv, je preto celkom prirodzené, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

27. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

28. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd už ďalšími návrhmi sťažovateľky, t. j. návrhom na zrušenie uznesenia okresného súdu, vrátenie mu veci na ďalšie konanie a návrhom na náhradu trov konania, nezaoberal.

29. Ústavný súd už len pre úplnosť dodáva, že jeho pozornosti neušla skutočnosť, že právny zástupca sťažovateľky v texte ústavnej sťažnosti (doručenej ústavnému súdu 17. augusta 2020) poukazuje na znenie už neplatného a neúčinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti právnenému zástupcovi sťažovateľky, že od 1. marca 2019 sa konanie pred ústavným súdom spravuje novou právnou úpravou – zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Ľuboš Szigeti
predseda senátu